

Tsükli operaatorid

Tsüklid võimaldavad teatud tegevust korrata sõltuvalt teatud tingimuste järgimisest. Pythonis on kaks peamist tsükli tüüpi:

- teatud arv kordi korduvad tsüklid (`for` , loendustsükli, counting loops);
- tsükli, mis korduvad kuni teatud sündmuse toimumiseni (`while` , tingimuslikud tsükli, conditional loops)

Tsükkel for

Tsükkel `for` töötab suurepäraselt, kui on ette teada, kui palju kordusi (iteratsioone) on vaja teha.

Näiteks tuleb printida 10 korda sõna Hello

In [ ]:

```
for i in range(10):  
    print('Hello')
```

```
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello  
Hello
```

Tsükli for struktuur

`for` tsükli muutuja_nimi in range(korduste arv):

koodi plokk

Koolon (:) rea lõpus `for` juhendiga teatab Pythoni interpretaatorile, et edasi asub käsuplokk. Käsuplokkis on kõik read, mis on taandatud `for`-lausega realt kuni järgmise taandeta reani.

Käsuplokki, mida täidetakse `for`-tsükli, nimetatakse tsükli kehaks.

Ülesanne 1

On antud lause ja mitu korda seda tuleb korrata. Kirjutage programm, mis kordab antud lauset soovitud arv kordi.

Ülesanne 2

Programmi sisendiks on naturaalarv n . Kirjutage programm, mis prindib tähtedest ristküliku suurusega $n \times 19$.

Tsüklimuutuja

Kui tsükkel esimest korda käivitub, määrab Python tsüklimuutuja väärtuse $i = 0$. Iga kord, kui kordame tsükli keha, Python suurendab muutuja väärtus 1 võrra.

In [ ]:

```
for i in range(5):  
    print(i)
```

0
1
2
3
4

Kuna tsüklimuutujat i suurendatakse iga kord 1 võrra, saab seda kasutada, et jälgida iteratsiooninumbrit, millel tsükliprotsessis oleme.

In [ ]:

```
for i in range(5):  
    print(i, '-> Hello')
```

0 -> Hello
1 -> Hello
2 -> Hello
3 -> Hello
4 -> Hello

Mida on vaja programmis muuta, et iteratsiooninumber prindiks 1-ga?

Muutujate nimed peaksid olema tähenduslikud ja kirjeldama nende ülesannet. Tsüklimuutujate puhul tehakse mõnikord siiski erandeid. Programmeerimisel kasutatakse tsüklimuutujate jaoks tavaliselt tähti i , j , k .

On olukordi, kus tsükli kehas tsüklimuutujat ei kasutata. Sel juhul saab nime andmise asemel määrata alakriipsu `_`:

In [ ]:

```
for _ in range(5):  
    print('Python!')
```

Python!
Python!
Python!
Python!
Python!

Ülesanne 3

Programmi sisendiks on naturaalarv n . Kirjutage programm, mis kuvab iga arvu jaoks vahemikus 0 kuni n (kaasa arvatud) fraasi: "Arvu [arv] ruut võrdub [arv]"

Ülesanne 4

Programmi sisendiks on naturaalarv n ($n \geq 2$) - täisnurkse võrdhaarse kolmnurga kaatet. Kirjutage programm, mis kuvab tähtkolmnurga näite järgi. Näiteks $n = 3$

*

**

***

Teine variant

***

**

*

Funktsioon range()

Funktsioon range () võib võtta üks kuni kolm parameetrit: range(n), range(n, m), range(n, m, k)

- esimene parameeter on jada algus (kaasa arvatud);
- teine parameeter on jada stop (mitte kaasa arvatud);
- kolmas parameeter on sammu suurus.

Funktsioon range() võib genereerida ainult täisarvu, sealhulgas negatiivseid.

Sammu suurus ei saa olla null.

Funktsiooni väljakutse__Arvude jada

- range(10)__0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
- range(1, 10)__1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
- range(3, 7)_3, 4, 5, 6
- range(7, 3)_tühi jada
- range(2, 15, 3)_2, 5, 8, 11, 14
- range(9, 2, -1)_9, 8, 7, 6, 5, 4, 3
- range(3, 10, -2)__ tühi jada

Ülesanne 5

On antud kaks täisarvu m ja n . Kirjutage programm, mis kuvab kõik numbrid m -st kuni n -ni (kaasa arvatud) tõusvas järjestuses, kui $m < n$, või vastasel juhul kahanevas järjestuses.

Ülesanne 6

On antud on naturaalarv n . Kirjutage programm, mis kuvab n korrutustabeli Näiteks,

$$3 \times 1 = 3$$

$$3 \times 2 = 6$$

$$3 \times 3 = 9$$

...

Ülesanne 7

Looge tagasiloenduse programm. Ekraani näide. Esimesena ilmub number 10 ja 10 "täрни". 1 sekundi pärast 9 ja 9 «*», 1 sekundi pärast...

```
import time
```

...

```
time.sleep(1) - 1 секунда
```

Ülesanne 8

Tsükli operaatori abil lahendage ülesanne korrutustabeli kohta (vt loeng if operaatori kohta) Näidete arv - kasutaja sisestab klaviatuurilt